

ABD'nin Afganistan'daki barış arayışında enerjinin rolü

14 Ekim 2016 Cuma, 11:59

ANKARA (AA) - ABD'nin, Afganistan'da Taliban ile yaşanan çatışmayı durdurmak istemesinin ardında, bölgede yapılacak enerji projelerinde yer alma hedefinin olduğu belirtiliyor.

ABD, Afganistan, Pakistan ve Çin hükümeti temsilcileri, Taliban ile Kabil hükümeti arasında barışın sağlanması için ocak ayından itibaren beş kez bir araya gelmiş, fakat süreçte ilerleme sağlanamamıştı. Öte yandan, Taliban örgütü bu görüşmelere katılmayı reddetmişti.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mark Toner da Mayıs ayında yaptığı açıklamada, yeni Taliban yönetiminin barış ve normalleşme için gösterebileceği her türlü çabayı memnuniyetle karşılayacaklarını ifade ederek, ABD'nin Afganistan'da oluşacak barış ve huzur ortamını desteklemeyi sürdüreceğinin sinyalini vermişti.

Barış sürecini yakından takip eden Pakistanlı üst düzey bir güvenlik yetkilisi ise temmuzda AA muhabirine yaptığı açıklamada, Taliban ile Kabil hükümeti arasında barış görüşmelerinin yakın gelecekte yeniden başlatılmasının olası görünmediğini, Taliban'ın ve Afgan yönetiminin görüşmeleri canlandırmakla ilgilenmediğini söylemişti.

ABD'nin buna rağmen bölgede müzakereye yanaşmayan Taliban'a zeytin dalı uzatmasının ardında, 90'lı yıllarda gerçekleştirilemeyen ve tekrar gündeme gelen, Türkmenistan gazının Afganistan üzerinden Pakistan ve Hindistan'a taşınmasını sağlayacak TAPI boru hattı projesinin olduğu belirtiliyor.

- TAPI boru hattı

TAPI boru hattı projesi resmi olarak ilk defa 1995'te Türkmenistan ve Pakistan arasındaki mutabakat anlaşmasıyla gündeme geldi. Projenin hızla tamamlanması için 11 Aralık 2010 tarihinde Türkmenistan, Afganistan, Pakistan ve Hindistan siyasi liderleri arasında hükümetler arası bir anlaşma imzalandı.

Büyüyen ve enerji ihtiyaçları artan Pakistan ve Hindistan ile hidrokarbon zengini Türkmenistan arasında bulunan Afganistan, konumu gereği boru hatları ile bu kaynağın güneye aktarılması için tek rota olarak öne çıkıyor. Bu yüzden boru hattının arz güvenliğinin sağlanması için Afganistan'daki barış ortamının sağlanması gerekiyor.

Toplamda bin 680 kilometre olarak tasarlanan hattın, 170 kilometresi Türkmenistan, 830 kilometresi Afganistan, 400 kilometresi Pakistan ve 280 kilometresinin de Hindistan'dan geçmesi planlanıyor.

Hattın güzergahı, Türkmenistan'ın 1,4 trilyon metreküp doğalgaz hacmine sahip olduğu Devletabad'dan başlayacak. Afganistan'ın Herat ve Kandahar, şehirlerinden geçecek hat, Pakistan'ın Ketta ve Multan şehirleri üzerinden geçerek Hindistan'ın Fazilka şehrinde sona erecek.

- "Afganistan'daki problem Suriye ve DEAŞ gibi sorunlardan ayrı düşünülemez" Kadir Has Üniversitesi Enerji ve Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi Direktörü Prof. Dr. Volkan Ş. Ediger, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Afganistan'ın yıllarca İngiltere ile Rusya arasında savaş alanı olduğunu, sonrasında ise bölgede İngiltere'nin yerini ABD'nin aldığını belirterek, "ABD, Afganistan'daki durumu stabil hale getirerek sonrasında buradaki enerji projelerinde söz sahibi olmayı istiyor." dedi.

Ediger, bu durumun global anlamda düşünülmesi gerektiğine dikkati çekerek, Afganistan'daki problemin Suriye ve DEAŞ gibi sorunlardan ayrı düşünülmeceğini kaydetti.

Türkmenistan doğalgazının satılabilmesi için geçmişte iki proje olduğunu ifade eden Ediger, bunlardan birinin doğalgazın Hazar Denizi üzerinden Azerbaycan'a ve Türkiye'ye, buradan da Avrupa'ya gitmesi şeklinde olduğunu, diğerinin ise bu projeye alternatif olarak Afganistan üzerinden Pakistan ve Hindistan'a gaz gönderilmesi şeklinde tasarlandığını belirtti.

Türkmen gazının Türkiye'ye getirilmesini içeren projenin, Rusya'nın o dönemde ağırlığını koymasından dolayı gerçekleştirilemediğini anlatan Ediger, Afganistan üzerinden gidecek projenin ise bu ülkedeki istikrarsızlık nedeniyle engellendiğini dile getirdi.

Ediger, mevcut durumda ABD'nin Afganistan'daki pozisyonunu, "ABD artık bu bölgeden yavaş yavaş çekilmek istiyor. Bu bölgeye fazla müdahil olmak

istemiyor, ancak bu çekiliş bölgesinde kendi düzenini kurarak yapmak istiyor." şeklinde değerlendirdi.